

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO.410.016.3.2023

Paweł Kowalczyk
Prezes Sądu Rejonowego w Sieradzu
Aleja Zwycięstwa 1
98-200 Sieradz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/030 – Zapewnienie sprawnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sąd Rejonowy w Sieradzu ¹ , Aleja Zwycięstwa 1, 98-200 Sieradz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Kowalczyk, Prezes Sądu Rejonowego w Sieradzu od 1 września 2018 r. Elżbieta Sadowska Augustyniak, p.o. Wiceprezes Sądu Rejonowego w Sieradzu od 3 sierpnia 2018 r. do 31 sierpnia 2018 r. Paweł Chlebicz, Prezes Sądu Rejonowego w Sieradzu od 2 sierpnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Zapewnienie funkcjonowania kontroli zarządczej i sprawowania nadzoru administracyjnego nad sądami.2. Kształtowanie warunków do sprawnej realizacji zadań sądu, w tym związanych z organizacją sądów powszechnych, obsadą kadry.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2018 – 30 czerwca 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, o ile mają one związek z kontrolowaną działalnością.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Ryszard Lewiński, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/100/2023 z dnia 29 maja 2023 r.2. Ewa Tworkowska, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/103/2023 z dnia 29 maja 2023 r.3. Zbigniew Łabęcki, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/98/2023 z dnia 29 maja 2023 r.

(akta kontroli str. 1 - 6)

¹ Zwany dalej: Sądem.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

Prezes Sądu Rejonowego w Sieradzu (dalej: Prezes lub Prezes Sądu) podejmował, w latach 2018-2023 (I połowa), działania na rzecz osiągnięcia celów określonych w planach działalności Sądu określonych zgodnie z zasadą kaskadowania przez Ministra Sprawiedliwości i Prezesa Sądu Apelacyjnego w Łodzi. Prezes w zakresie swojej właściwości zapewnił funkcjonowanie kontroli zarządczej w Sądzie zgodnie z Komunikatem Ministra Sprawiedliwości⁴ (dalej: Komunikat). Prezes Sądu sprawował wewnętrzny nadzór administracyjny nad pracą sędziów, wykorzystując to narzędzie do diagnozy bieżących problemów i wdrażania środków zaradczych. Prezes Sądu podejmował także, stosownie do swoich kompetencji, działania na rzecz zapewnienia zasobów kadrowych niezbędnych do realizacji zadań.

Działania te nie były jednak w pełni skuteczne, o czym świadczy fakt, iż nie wszystkie wartości mierników, monitorujących realizację zaplanowanych celów, zostały osiągnięte w planowanym wymiarze⁵. Nie osiągnięto również wartości wskaźnika pozostałości określonych przez Ministra Sprawiedliwości, w sprawach rejestrowanych w repertorium GC w latach 2018 – 2020 i repertorium C w 2020 r.

Przyczyną nieosiągnięcia planowanych mierników i wskaźników były przede wszystkim czynniki niezależne od Prezesa, w tym braki kadry orzeczniczej związane z usprawiedliwionymi absencjami (zwolnienia lekarskie, urlopy macierzyńskie, wychowawcze, rodzicielskie), pandemia Covid-19 oraz długi proces obsadzenia etatów orzeczniczych niezależny od Prezesa.

NIK wskazuje, że sposób identyfikowania i oceny ryzyka nie był bezpośrednio powiązany ze sposobem monitorowania osiągnięcia celów zakładanych w planach działalności ponieważ zidentyfikowane ryzyka określone w katalogu 114 ryzyk, nie zostały przypisane do poszczególnych celów i zadań, podczas gdy z § 18 Komunikatu wynikało, że jednostki w dziale zobowiązane były realizować proces zarządzania ryzykiem odnoszący się właśnie do celów i zadań ujętych w planie działalności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Diagnoza sprawności funkcjonowania sądów powszechnych i kierunki usprawnienia realizacji ich zadań

Opis stanu faktycznego

1.1. Sąd Rejonowy w Sieradzu znajdował się na obszarze właściwości Sądu Okręgowego w Sieradzu oraz Sądu Apelacyjnego w Łodzi. W Sądzie było pięć wydziałów orzeczniczych: I Wydział Cywilny, II Wydział Karny, III Wydział Rodzinny i Nieletnich, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, V Wydział Gospodarczy oraz VI Wydział Ksiąg Wieczystych. W Sądzie na dzień zakończenia czynności kontrolnych zatrudnionych było 16 sędziów, pięciu asesorów sędziego, czterech

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Zgodnie Komunikatem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działu administracji rządowej za zapewnienie kontroli zarządczej w sądzie odpowiadali Prezes Sądu i Dyrektor Sądu, każdy w zakresie przypisanych im zadań w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych.

⁵ Dot. mierników: *odsetek spraw skierowanych do mediacji w stosunku do wszystkich spraw wpływających do sądów, w których mediacja może być zastosowana, Średni czas trwania (dotychczas: sprawność) postępowań sądowych według wybranych kategorii spraw w I instancji (w miesiącach) oraz Wskaźnik opanowania wpływu głównych kategorii spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji.*

referendarzy sądowych, 12 kuratorów, 51 urzędników (w tym Dyrektor Sądu), pięciu innych pracowników. W latach 2018-2022 średni⁶ wpływ spraw do sądu, liczba spraw załatwionych oraz pozostałych do załatwienia kształtowała się w poszczególnych wydziałach odpowiednio: I Wydział Cywilny: 5 545, 5 474 i 1 721, II Wydział Karny: 4 704, 4 747 i 695, III Wydział Rodzinny i Nieletnich: 1 796, 1 802 i 427, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych: 443, 449 i 189, V Wydział Gospodarczy: 3 111, 3 245 i 1 302, VI Wydział Ksiąg Wieczystych: 10 116, 10 245 i 1 424.

(akta kontroli str. 7 – 59, 509 - 514)

Prezes Sądu zgodnie z wytycznymi⁷ Ministra Sprawiedliwości określił, w planach działalności dla Sądu, na lata od 2018 do 2021, dwa cele działalności i pięć mierników ich realizacji. Natomiast od 2022 r. określał trzy cele działalności Sądu i pięć mierników ich realizacji, przy czym zaprzestano używać miernika *średni czas trwania (dotychczas sprawność) postępowań sądowych według wybranych kategorii sprawa w I instancji (w miesiącach)* i zastąpiono go wskaźnikiem *sprawności postępowania sądowego (wg metodologii CEPEJ⁸)*.

W latach 2018-2021 cele i mierniki określono następująco:

1. *Poprawa sprawności działania systemu sądownictwa powszechnego.*, – cztery mierniki określały stopień jego realizacji:
 - *Odsetek spraw skierowanych do mediacji w stosunku do wszystkich spraw wpływających do sądów, w których mediacja może być zastosowana.* Wartości tego miernika w ww. okresie zaplanowano odpowiednio w wysokości: 0,50%, 0,90%, 0,80% i 1,2%⁹.
 - *Średni czas trwania (dotychczas: sprawność) postępowań sądowych według wybranych kategorii spraw w I instancji (w miesiącach).* Wartości tego miernika w ww. okresie zaplanowano odpowiednio w wysokości: 5,4, 5,4, 6,6 i 7,5¹⁰. Dla lat 2018 i 2019 wartości wskaźnika przyjęte w Sądzie były niższe niż wartości tego wskaźnika przyjęte w planach dla obszaru Sądu Okręgowego w Sieradzu i obszaru Sądu Apelacyjnego w Łodzi.
 - *Wskaźnik opanowania wpływu głównych kategorii spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji¹¹.* Wartości tego miernika w ww. okresie zaplanowano odpowiednio w wysokości: 96,0%, 95,4%, 95,7% i 90,0%¹².
 - *Liczba etatów asystenckich przypadająca na jeden etat sędziego.* Wartości tego miernika w ww. okresie zaplanowano odpowiednio w wysokości: 0,22, 0,22, 0,28 i 0,28¹³. Były to wartości niższe niż w planach dla obszaru okręgu sieradzkiego i obszaru apelacji łódzkiej.
2. *Zagwarantowanie obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu.* Dla tego celu Prezes ustalił jeden miernik: *wskaźnik opanowania wpływu spraw (ogółem).* Wartości tego miernika w ww. okresie zaplanowano odpowiednio w wysokości:

⁶ Średnia arytmetyczna wpływu, załatwienia i pozostałości z całego badanego okresu.

⁷ Wytyczne zawarte w pismach Ministra Sprawiedliwości: DNA-I-511-1/17/12 z 21.12.217 r., DNA-I-511-1/18 z 14.12.2018 r., DNA-I-511.2019 z 20.12.219 r.

⁸ CEPEJ - Europejska Komisja do spraw Efektywności Wymiaru Sprawiedliwości. Wskaźnik sprawności postępowania sądowego (w dniach) – jest odniesieniem liczby spraw pozostałych do załatwienia na następny okres statystyczny do przeciętnego, dziennego załatwienia spraw ogółem w danym okresie statystycznym lub w okresie działania jednostki sprawozdawczej (365 dni – rok, 182,5 – półrocze, 91,25 – I kwartał, 273,5 III kwartały).

⁹ Wartości tego miernika zostały zaplanowane na takim samym poziomie jak w planach dla obszaru okręgu sieradzkiego i obszaru apelacji łódzkiej.

¹⁰ Wartości tego miernika w planach Sądu Okręgowego wynosiły odpowiednio: 5,6, 5,9, 6,6 i 7,5 dla Sądu Apelacyjnego odpowiednio: 5,6, 5,9, 6,6 i 7,5.

¹¹ Stosunek liczby spraw w głównych kategoriach załatwionych w danym okresie sprawozdawczym do liczby spraw wpływających.

¹² Wartości tego miernika zostały zaplanowane na takim samym poziomie jak w planach dla obszaru okręgu sieradzkiego i obszaru apelacji łódzkiej.

¹³ Wartości tego miernika w planach Sądu Okręgowego wynosiły odpowiednio: 0,38, 0,40, 0,40 i 0,40, dla Sądu Apelacyjnego odpowiednio: 0,38, 0,39.

98,0%, 95,0%, 95,0% i 92,0%¹⁴. Wartości wskaźnika były takie same jak dla obszaru sieradzkiego i apelacji łódzkiej za wyjątkiem 2018 r. gdy planowana wartość była wyższa w Sądzie o jeden punkt procentowy.

Dla miernika celu pierwszego pn. „odsetek spraw skierowanych do mediacji w stosunku do wszystkich spraw wpływających do sądów” ustalono cztery zadania służące jego realizacji, które w poszczególnych latach okresu od 2018 r. do 2021 r. były tożsame. Dla pozostałych trzech mierników celu pierwszego, określono łącznie 10 zadań¹⁵. Dla miernika celu drugiego „wskaźnik opanowania wpływu spraw (ogółem)” określono po pięć zadań¹⁶ w każdym roku z okresu lat od 2018 r. do 2021 r. W latach 2022 - 2023, cele, mierniki i zadania określono następująco:

1. *Standaryzacja systemów organizacji pracy w wymiarze sprawiedliwości*¹⁷. Dla tego celu Prezes ustalił jeden miernik: *liczba etatów asystenckich przypadająca na jeden etat sędziego*. Wartości tego miernika w ww. okresie zaplanowano odpowiednio w wysokości: 0,28 i 0,28 i były niższe niż na obszarze okręgu sieradzkiego i apelacji łódzkiej, które wynosiły odpowiednio: 0,29, 0,31 i 0,4, 0,4. W latach 2018 – 2021 wskaźnik ten wykorzystywany był do oceny stopnia realizacji celu *poprawa sprawności działania systemu wymiaru sprawiedliwości*.
2. *Zapewnienie dostępnego i otwartego na obywatela wymiaru sprawiedliwości*. Ustalono trzy mierniki określające stopień jego realizacji. Mierniki:
 - *Wskaźnik opanowania wpływu spraw ogółem*. Wartości tego miernika zaplanowano odpowiednio w wysokości: 97,0% i 97,0% i były takie same jak na obszarze okręgu sieradzkiego i apelacji łódzkiej.
 - *Wskaźnik opanowania wpływu głównych kategorii spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji*. Wartości tego miernika zaplanowano odpowiednio w wysokości: 95,0% i 95,0% i były takie same jak na obszarze okręgu sieradzkiego i apelacji łódzkiej.
 - *Wskaźnik sprawności postępowania sądowego (wg metodologii CEPEJ)*. Wartości tego miernika zaplanowano odpowiednio w wysokości: 100,0% i 95,0% i były takie same jak na obszarze okręgu sieradzkiego i apelacji łódzkiej.

Dla ww. celu i grupy mierników określono siedem¹⁸ najważniejszych zadań.

3. *Upowszechnianie mediacji oraz innych polubownych metod rozwiązywania sporów, jako rzeczywistej i ogólnodostępnej alternatywy dla spornych*

¹⁴ Wartości tego miernika w planach Sądu Okręgowego wynosiły odpowiednio: 97,0%, 95,0%, 95,0% i 92,0%, dla Sądu Apelacyjnego odpowiednio: 97,0%, 95,0%, 95,0% i 92,0%.

¹⁵ Zadania: prowadzenie bieżącej analizy wyników pracy poszczególnych wydziałów Sądu, optymalizacja nadzoru administracyjnego nad działalnością wydziałów Sądu, zapewnienie ciągłości oraz rozwoju funkcjonowania systemów informatycznych w Sądzie, zapewnienie warunków organizacyjno-technicznych do sprawnego działania Sądu, optymalizacja systemu centralnego wydruku, realizacja projektów informatycznych służących poprawie sprawności funkcjonowania sądownictwa, podnoszenie kwalifikacji zawodowych sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych, asystentów sędziów oraz pozostałych pracowników sądu, czynności zmierzające do zapewnienia prawidłowej obsady asystenckiej, monitorowanie poziomu obciążenia pracą w grupie asystentów, doskonalenie systemu kontroli zarządczej.

¹⁶ Zadania: bieżące monitorowanie wyników pracy poszczególnych wydziałów Sądu, zapewnienie warunków organizacyjno-technicznych dla sprawnego działania Sądu, optymalizacja nadzoru administracyjnego nad działalnością Sądu, zapewnienie równomiernego obciążenia pracą sędziów, asesora sądowego, referendarzy sądowych oraz urzędników sądowych i innych pracowników Sądu, zapewnienie funkcjonowania centralnego systemu losowego przydziału spraw.

¹⁷ Zadanie służące realizacji celu: czynności zmierzające do zapewnienia prawidłowej obsady asystenckiej, monitorowanie poziomu obciążenia pracą w grupie asystentów w poszczególnych pionach orzecznich.

¹⁸ Zadania: prowadzenie bieżącej analizy wyników pracy Sądu w szczególności w zakresie wskaźników opanowania wpływu oraz pozostałości, zapewnienie warunków techniczno-organizacyjnych do sprawnego działania Sądu, wykonywanie nadzoru administracyjnego nad działalnością Sądu, zapewnienie równomiernego obciążenia pracą sędziów i urzędników, podnoszenie kwalifikacji zawodowych sędziów, asesora sądowego, referendarzy sądowych, asystentów sędziów oraz urzędników, realizacja projektów informatycznych służących poprawie sprawności funkcjonowania Sądu, doskonalenie systemu kontroli zarządczej.

*postępowań sądowych*¹⁹. Ustalono miernik: *odsetek spraw skierowanych do mediacji w stosunku do wszystkich spraw wpływających do sądów, w których mediacja może być prowadzona*. Wartości miernika zaplanowano odpowiednio w wysokości: 1,3 % i 1,3% i były takie same jak na obszarze okręgu sieradzkiego i apelacji łódzkiej.

(akta kontroli str. 105 - 133)

Prezes realizował działania mające na celu osiągnięcie określonych w planach działalności Sądu mierników, m.in.:

- *wnoskowanie przez Prezesa Sądu do Prezesa Sądu Okręgowego o przesunięcie sędziów pomiędzy poszczególnymi wydziałami w celu zapewnienia prawidłowej obsady sędziowskiej w ramach realizacji celu nr 1²⁰: w 2018 r. i 2019 r. łącznie przeniesiono (zmiana referatu) pięciu sędziów;*
- *nadzór Prezesa Sądu nad prawidłową obsadą asystentów: w 2020 r.: w związku z długotrwałą nieobecnością (wskutek zwolnienia lekarskiego) jednego z asystentów sędziów na trzy miesiące zatrudniono asystenta w ramach umowy na zastępstwo;*
- *zalecenia Prezesa w zakresie kierowania przez sędziów większej ilości spraw do mediacji: w 2019 r. na spotkaniach z sędziami Prezes proponował sędziom rozważenie kierowanie spraw do mediacji.*

(akta kontroli str. 680 - 697)

Działania podejmowane przez Prezesa okazały się jednak w części nieskuteczne, ponieważ wartości mierników służące do oceny osiągnięcia celu nr 1 *poprawa sprawności działania systemu wymiaru sprawiedliwości* nie zostały osiągnięte w latach 2018 – 2019:

- *wartość wskaźnika odsetek spraw skierowanych do mediacji w stosunku do wszystkich spraw wpływających do sądów, w których mediacja może być zastosowana, była niższa o 0,4 punktu procentowego w 2018 r. i niższa o 0,6 punktu procentowego w 2019 r. od zaplanowanych wartości;*
- *średni czas trwania (dotychczas sprawność) postępowań sądowych według wybranych kategorii sprawa w I instancji wydłużył się w 2018 r. o 0,1 miesiąca i o 0,7 miesiąca w 2019 r., w stosunku do zaplanowanych wartości;*
- *wartość wskaźnika opanowania wpływu głównych kategorii spraw rozpatrywanych przez sąd I instancji był niższy o 4 punkty procentowe w 2018 r., w stosunku do planu.*

(akta kontroli str. 105 - 133)

Prezes wyjaśnił, iż na realizację każdego z celów w planach działalności Sądu Rejonowego w Sieradzu wpływ miały także czynniki zewnętrzne, niezależne od Prezesa. Przykładowo na osiągnięcie określonej w planie wartości wskaźnika związanego z alternatywnymi metodami rozwiązywania sporów wpływ miał stosunek stron do mediacji, gdyż sprzeciw jednej ze stron wobec decyzji Sądu, co do skierowania danej sprawy do mediacji, wykluczał możliwość ewentualnego rozstrzygnięcia sporu przy udziale mediatora. Na sprawność postępowania sądowego (w tym średni czas jego trwania oraz wskaźnik opanowania wpływu) wpłynęły ograniczenia wywołane nieobecnościami sędziów i urzędników (zwolnienia lekarskie), pandemia Covid – 19 (lata 2020 – 2021) oraz – dotyczy to w szczególności spraw cywilnych i gospodarczych – znaczna liczba przeprowadzanych dowodów z opinii biegłych (nadmiar pracy biegłych w powiązaniu ze znaczną liczbą zlecanych im opinii skutkowało wydłużonym w czasie okresem sporządzania przez nich opinii a przez to zwiększonym okresem postępowania w danej sprawie).

¹⁹ Zadania służące realizacji celu: promowanie alternatywnych metod rozwiązywania sporów (mediacja), działania promujące edukację prawną i mediację rówieśniczą, ułatwienie dostępu do nieodpłatnej pomocy prawnej – działania informacyjne, bieżąca aktualizacja informacji umieszczanych na stronach internetowych.

²⁰ Cel nr 1: Poprawa sprawności działania systemu wymiaru sprawiedliwości.

1.2. W celu monitorowania realizacji planów działalności Sądu wdrożono system kontroli zarządczej wprowadzony zarządzeniem Prezesa Sądu i Dyrektora Sądu w sprawie ustalenia Regulaminu kontroli Zarządczej, Modelu zarządzania ryzykiem oraz Zasad etyki pracowników sądów²¹. Zarządzenie ryzykiem polegało na określeniu poziomu istotności ryzyka rozumianego jako iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka²² i skutku (wpływu) na realizację zadań i celów²³ i podejmowaniu odpowiednich działań w zależności od poziomu istotności zidentyfikowanego ryzyka. Przedstawiciel każdej komórki organizacyjnej Sądu, w okresach kwartalnych, identyfikował występujące ryzyko²⁴ poprzez wskazanie prawdopodobieństwa jego wystąpienia i jego wpływu (skutku) na realizację zadań i celów oraz wskazywał przyczyny wystąpienia ryzyka i reakcję na ryzyko. Następnie komisja do spraw oceny ryzyka dokonywała analizy zidentyfikowanych ryzyk i sporządzała kwartalne Sprawozdania z oceny ryzyka. Sprawozdania te były przekazywane do Prezesa i Dyrektora Sądu Rejonowego, a także do Prezesa Sądu Okręgowego w Sieradzu. Na podstawie ww. dokumentów Prezes Sądu Rejonowego i Dyrektor Sądu podejmowali decyzje w stosunku do najistotniejszych ryzyk. O podjętych decyzjach był informowany Prezes Sądu Okręgowego w Sieradzu. W okresach kwartalnych sporządzane były również Raporty z zarządzania ryzykiem, w których prezentowano cele działalności Sądu, planowane i osiągnięte wartości mierników, zidentyfikowane kluczowe ryzyka nieosiągnięcia celu oraz reakcję na ryzyko.

Z kwartalnych raportów zarządzania ryzykiem wynikało, iż pomimo identyfikacji kluczowych ryzyk i podejmowanych działań zaradczych przez Prezesa Sądu :

- w każdym z kwartałów 2018 r. i 2019 r. nie osiągnięto planowanej wartości miernika *Odsetek spraw skierowanych do mediacji w stosunku do wszystkich spraw wpływających do sądów, w których mediacja może być zastosowana*; kluczowe ryzyko: znikoma ilość spraw skierowanych do mediacji; reakcja na ryzyko: Prezes będzie motywował sędziów, aby większą ilość spraw kierowali do mediacji;
- w okresie od IV kwartału w 2018 r. do IV kwartału 2020 r. nie osiągnięto zaplanowanej wartości miernika *średni czas trwania postępowań sądowych według głównych kategorii spraw w I instancji*; kluczowe ryzyka: absencje sędziów, asesora, nieobsadzony etat asesora, niedostępność biegłych; reakcja na ryzyko: Prezes podejmował starania o uzyskanie etatów asystenckich, poszukiwał biegłych z innych list oraz instytucji wykonujących opinie;
- w każdym z kwartałów 2018 r. nie osiągnięto zaplanowanej wartości miernika *wskaźnik opanowania wpływu głównych kategorii spraw rozpatrywanych w I instancji*; kluczowe ryzyko: długotrwała choroba sędziego, nieobsadzony etat referendarza sądowego; reakcja na ryzyko: przeprowadzenie konkursu w celu obsadzenia wakatów.

(akta kontroli str. 7 – 63, 279 - 322)

Z Komunikatu wynika, iż identyfikacja ryzyk powinna odnosić się do poszczególnych celów i zadań tzn. dla każdego zadania, którego realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia danego celu, powinny zostać określone ryzyka, czyli zdarzenia, których wystąpienie może doprowadzić do nieosiągnięcia zaplanowanego celu. Tymczasem w Sądzie określono katalog 114 ryzyk i żadne z nich nie zostało przypisane, w sposób

²¹ Zarządzenie nr 20/20115 Prezesa Sądu w porozumieniu z Dyrektorem Sądu z 23.03.2015 r. i Zarządzenie nr 39/2021 Prezesa Sądu i zarządzenie nr 17/2021 Dyrektora Sądu z 01.01.2021 r.

²² Prawdopodobieństwo wystąpienia określono w czterostopniowej skali: 1 - znikome, 2 – niskie, 3 – średnie, 4 – wysokie.

²³ Skutek na realizację celów i zadań określono w czterostopniowej skali: 1 – znikome (skutek nieznacznie wpływa na funkcjonowanie Sądu), 2 – niskie (zdarzenie utrudnia realizację zadań Sądu), 3 – średnie (zdarzenie uniemożliwia realizację zadań przez sąd), 4 – wysokie (zdarzenie uniemożliwia pracę sądu)

²⁴ Wg stanu na 30.06.2023 r. określono 114 rodzajów ryzyk, które mogą wystąpić w ramach działalności Sądu.

bezpośredni, do poszczególnych zadań, których realizacja miała spowodować osiągnięcie zaplanowanego celu.

(akta kontroli str. 656 - 666)

Prezes wyjaśnił, iż faktycznie brak było bezpośredniego powiązania poszczególnych ryzyk określonych w występującym w Sądzie Rejonowym w Sieradzu modelu zarządzania ryzykiem z zadaniami, celami i miernikami wskazanymi w planie działalności Sądu, co wynikało ze stosowanych (wynikających z programu komputerowego dotyczącego zarządzania ryzykiem) oraz określanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości (dotyczy to planów działalności Sądu) formularzy.

(akta kontroli str. 656 - 666)

Na koniec każdego roku Prezes i Dyrektor Sądu sporządzali oświadczenia o stanie kontroli zarządczej. W oświadczeniu za 2018 r. wskazano m.in., iż w Sądzie w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza. W związku z tym zaplanowano na rok 2019 dostosowanie istniejących regulaminów, instrukcji, procedur do aktualnych przepisów o ochronie danych osobowych i szkolenie pracowników w zakresie bezpieczeństwa informacji oraz szkolenie pracowników w zakresie kontroli zarządczej i procedur zarządzania ryzykiem. W oświadczeniach za lata 2019 – 2022 wskazywano, iż w Sądzie w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza i nie planowano żadnych działań w celu poprawy jej funkcjonowania.

(akta kontroli str. 134 - 278)

1.3. W latach 2018 – 2021 wartości zaplanowanych i faktycznie uzyskanych mierników określających stopień realizacji celów wynosiły:

1. Dla celu *Poprawa sprawności działania systemu sądownictwa powszechnego – mierników:*

- *Odsetek spraw skierowanych do mediacji w stosunku do wszystkich spraw wpływających do sądów, w których mediacja może być zastosowana.* W 2018 r. i 2019 r. nie uzyskano zaplanowanych wartości miernika, który wynosił odpowiednio: plan 0,5% - wykonanie 0,1%; plan 0,90% - wykonanie 0,30%. W sprawozdaniu z wykonania planu działalności Sądu wskazano dla roku 2018 i 2019, iż przyczyną niewykonania planu był brak zainteresowania stron ugodowym rozwiązaniem sporów. Dla roku 2019 wskazano, iż Prezes Sądu zaapelował do sędziów o szczególne zaangażowanie w kierowaniu spraw do mediacji. W 2020 r. i 2021 r. zaplanowane wartości miernika wykonano powyżej planu. Wynosiły one odpowiednio: plan 0,80% - wykonanie 0,90%; plan 1,20% - wykonanie 1,30%.
- *Średni czas trwania (dotychczas: sprawność) postępowań sądowych według wybranych kategorii sprawa w I instancji (w miesiącach).* W latach 2018-2020 nie uzyskano zaplanowanych wartości miernika odpowiednio: plan 5,4 miesiąca - wykonanie 5,5 miesiąca; plan 5,4 miesiąca - wykonanie 6,1 miesiąca; plan 6,6 miesiąca - wykonanie 7,1 miesiąca. W sprawozdaniach powyższe wyjaśniono: w 2018 r. - długotrwałą absencją chorobową sędziego i asesora oraz nieobsadzeniem etatu referendarza do 20 maja 2018 r., w 2019 r. - dłuższym czasem rozpatrywania spraw z uwagi na długotrwałą absencję asesora (urlop wychowawczy) oraz nieobsadzeniem etatu asesora, w 2020 r. - długotrwałą absencją chorobową sędziego, urlopem rodzicielskim i wychowawczym asesora. W 2021 r. wartość miernika została wykonana: plan 7,5 miesiąca - wykonanie 7,08 miesiąca. Wartość tego miernika w 2022 r. nie została ujęta w planach działalności na 2022 r., ale dla celów porównawczych określono jego wartość, która w 2022 r. wynosiła 7,41 miesiąca.

- *Wskaźnik opanowania wpływu głównych kategorii spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji.* W 2018 r. nie osiągnięto zaplanowanej wartości miernika: plan 96,0%, wykonanie 92,0%. W sprawozdaniu z wykonania planu działalności wskazano analogiczne przyczyny, jak w przypadku nieosiągnięcia w 2018 r. wartości średniego czasu trwania postępowań sądowych. W pozostałych latach okresu od 2019 r. do 2021 r. osiągnięto zaplanowane wartości miernika, które wynosiły odpowiednio: plan 95,4% - wykonanie 107,0%; plan 95,7% - wykonanie 106,1% i plan 90,0% - wykonanie 109,2%.
 - *Liczba etatów asystenckich przypadająca na jeden etat sędziego.* Wartości tego miernika w ww. okresie zaplanowano odpowiednio w wysokości: 0,22, 0,22, 0,28 i 0,28. W latach od 2018 r. do 2021 r. osiągnięto zaplanowane wartości miernika.
2. Dla celu *Zagwarantowanie obywatelom konstytucyjnego prawa do sądu* - miernika:
- *Wskaźnik opanowania wpływu spraw (ogółem).* W latach od 2018 r. do 2021 r. osiągnięto zaplanowane wartości miernika, w tym w niektórych latach uzyskano wartość wyższą niż zaplanowano. Wartość miernika w ww. latach kształtowała się następująco: plan 98,0% - wykonanie 99,3%, plan 95,0% - wykonanie 96,9%, plan 95,0% - wykonanie 106,3%, plan 92,0% - wykonanie 101,3%.
- (akta kontroli str. 123 - 133)

Jak z powyższego wynika, nie wszystkie zaplanowane wartości mierników zostały w latach 2018 – 2021 osiągnięte.

W 2022 r. wartości mierników odnoszące się do poszczególnych celów wynosiły:

1. *Standaryzacja systemów organizacji pracy w wymiarze sprawiedliwości.* Zaplanowana wartości miernika „liczba etatów asystenckich przypadająca na jeden etat sędziego”, została uzyskana: plan 0,28 – wykonanie 0,28.
2. *Zapewnienie dostępnego i otwartego na obywatela wymiaru sprawiedliwości.*
Mierniki:
 - *Wskaźnik opanowania wpływu spraw (ogółem).* Zaplanowana wartość została uzyskana: plan 97,0% - wykonanie 102,4%.
 - *Wskaźnik opanowania wpływu głównych kategorii spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji.* Zaplanowana wartość została uzyskana: plan 95,0% - wykonanie 106,3%
 - *Wskaźnik sprawności postępowania sądowego (wg metodologii CEPEJ).* Planowana wartość tego miernika została osiągnięta: plan 100 dni - wykonanie 64,2 dni. W latach 2018 – 2021 wartości tego miernika nie były ujęte w planach działalności Sądu. Dla celów porównawczych określono jego wartości, które wynosiły: w 2018 r. 83,9 dni, w 2019 r. 82,7 dni, w 2020 r. 80,5 dni i w 2021 r. 74,1 dni.
3. *Upowszechnianie mediacji oraz innych polubownych metod rozwiązywania sporów, jako rzeczywistej i ogólnodostępnej alternatywy dla spornych postępowań sądowych.* Zaplanowana wartość miernika została wykonana: plan 1,3 % - wykonanie 1,3%.

(akta kontroli str. 123 - 133)

1.4. Prezes w ramach sprawowania wewnętrznego nadzoru administracyjnego, w okresie objętym kontrolą, przeprowadzał kontrole sprawności postępowań sądowych, w związku z którymi wydał zarządzenia w celu objęcia nadzorem Prezesa Sądu postępowań sądowych: w 2018 r. – 7 zarządzeń, w 2019 r. - 5 w 2020 r. – 3, w 2021 r. - 1, w 2022 r. - 4. Kontrolami zostały objęte referaty sędziów. W jednym przypadku, w związku ze stwierdzonymi uchybieniami w zakresie sprawności postępowania w referacie jednego z sędziów, Prezes na podstawie art. 37 § 4 ustawy

z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych²⁵, zwrócił sędziemu uwagę na piśmie na uchybienia i zażądał usunięcia skutków uchybienia. Sędzia złożył zastrzeżenia do ww. uwagi. Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w Łodzi (uchwałą) odmówił uwzględnienia zastrzeżenia. Sąd Najwyższy uchylił zaskarżoną uchwałę i umorzył postępowanie z przyczyn formalnych.

(akta kontroli str. 656 - 666)

Ewidencjonowanie danych statystycznych związanych z prowadzonymi w Sądzie sprawami, wykorzystywanych następnie do sporządzania sprawozdań (innych dokumentów oraz do podejmowania decyzji kadrowych np. przesunięć pracowników między wydziałami), odbywało się w systemie repertoryjno-biurowym Sędzia-2. Program ten, przed sporządzeniem sprawozdania informował o powstałych błędach umożliwiając tym samym ich poprawę. Natomiast, jak wyjaśnił Prezes, brak było możliwości weryfikowania przez Prezesa danych wprowadzanych do systemu z punktu widzenia ich zgodności z treścią pism inicjujących postępowanie – wymagałoby to analizy każdego pisma rozpoczynającego postępowanie w sprawie podlegającej rejestracji.

(akta kontroli str. 656 - 666)

Zgodnie z wytycznymi Ministra Sprawiedliwości określonymi w ogólnych kierunkach nadzoru, rekomendowane wartości wskaźnika pozostałości²⁶, wynosiły: dla spraw kategorii GC w 2018 r. 2,2 miesiąca, w 2019 r. 2,7 miesiąca i w 2020 r. 2,8 miesiąca; dla spraw kategorii C w 2020 r. 3,5 miesiąca. W Sądzie Rejonowym w Sieradzu wartości wskaźnika pozostałości w kategorii GC nie zostały osiągnięte i wynosiły w latach 2018 – 2020 odpowiednio: 3,68 miesiąca, 3,8 miesiąca i 4,55 miesiąca. Wartość wskaźnika pozostałości nie została osiągnięta w kategorii spraw C w 2020 r. i wynosiła 3,98 miesiąca.

(akta kontroli str. 680 - 697)

Prezes wyjaśnił, iż brak osiągnięcia wartości wskaźnika pozostałości w sprawach z repertorium GC w latach 2018 – 2020 był spowodowany znaczącym wzrostem spraw rejestrowanych²⁷ w tej kategorii w latach 2017 – 2019 (2016 – 826 sprawy, 2017 – 1161 spraw, w 2018 – 1250 zaś w 2019 r. – 1101). Brak możliwości uzyskania – wskazywanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości – wskaźników pozostałości był również spowodowany absencją sędziów orzekających w V Wydziale Gospodarczym²⁸ oraz w 2020 r. utrudnieniami spowodowanymi pandemią Covid-19 (choroby, izolacje, kwarantanny) pracowników Sądu i stron postępowań sądowych lub ich pełnomocników.

Z kolei brak osiągnięcia w 2020 r. wskaźnika pozostałości w sprawach podlegających rejestracji w repertorium C spowodowany był – podobnie jak w V Wydziale Gospodarczym – okolicznościami związanymi z pandemią Covid – 19, jak również wzrostem wpływu tego rodzaju spraw (2019 - 536 spraw, 2020 - 666 spraw), w tym pojawieniem się (wskutek dokonanej z dniem 7 listopada 2019 r. zmiany kognicji wydziałów gospodarczych i wydziałów cywilnych) nowej kategorii spraw w I Wydziale Cywilnym z tytułu roszczeń odszkodowawczych.

²⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 217 t.j. ze zm.

²⁶ Wskaźnik pozostałości: iloraz liczby spraw pozostałych do załatwienia z poprzedniego okresu do ilorazu ilości spraw, które wpłynęły w rozpatrywanym okresie do ilości miesięcy rozpatrywanego okresu czasu.

²⁷ U podstaw zwiększonego wpływu spraw legło pojawienie się nowej ich kategorii – roszczeń odszkodowawczych z tytułu naprawy pojazdów uszkodzonych w zdarzeniach komunikacyjnych oraz z tytułu korzystania z pojazdu zastępczego skierowanych (przez bezpośrednio poszkodowanych albo nabywców ich wierzitelności przeciwko ubezpieczycielowi odpowiedzialności cywilnej sprawcy zdarzenia szkodzącego). W tego rodzaju sprawach zachodzi konieczność dopuszczenia dowodu z opinii biegłego zaś jego przeprowadzenie (w związku z koniecznością dokonywania oględzin pojazdów oraz obciążeniem biegłych opiniami w innych sprawach) znacznie wydłuża czas postępowania.

²⁸

(choroba, urlop macierzyński i rodzicielski); w 2020 r. jeden z sędziów był na zwolnieniu lekarskim

(akta kontroli str. 680 - 697)

Niżej przedstawione badania przeprowadzono na podstawie danych dotyczących poszczególnych kategorii spraw zawartych w Informacjach rocznych sporządzanych przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Łodzi (w tym danych przekazanych przez Sąd jako wkład do ww. Informacji), które są instrumentem nadzoru administracyjnego nad sądami. Badaniem objęto sprawy niezłatwione w okresie 12 miesięcy od dnia ich wpływu do Sądu, wg kategorii głównych spraw ujętych w repertoriach: C i Ns - Wydział Cywilny, K – Wydział Karny, P i U – Wydział Pracy i Ubezpieczeń społecznych, RC i Nsm – Wydział Rodzinny i Nieletnich, GC – Wydział Gospodarczy. Poniżej wskazano największe zmiany wartości wskaźników dla poszczególnych kategorii spraw.

- W 2019 r. nastąpiła istotna zmiana wartości wskaźnika opanowania wpływu spraw w kategorii C w Wydziale Cywilnym (wzrost z 88,1%²⁹ w 2018 r. do 131,2% w 2019 r.).

Prezes Sądu m.in. wyjaśnił, iż znaczący wzrost wartości tego wskaźnika wynikał z faktu, iż we wskazanym okresie w stosunku do poprzedniego roku znacząco zmniejszył się wpływ spraw kategorii C. O ile bowiem w roku 2018 zarejestrowano takich 1 886 spraw, o tyle w roku 2019 spraw tych było już tylko 940. Tym samym spadek wpływu wskazanych spraw o 50 % spowodował, iż orzecznikom udało się opanować wpływ w 2019 r. na poziomie 131,2 %.

(akta kontroli str. 667 - 679)

- Wartości wskaźnika opanowania wpływu spraw w kategorii GC w V Wydziale Gospodarczym w latach 2017 – 2022 wynosiły odpowiednio: 78,3%, 80,0%, 109,9%, 112,1%, 160,9%, 164,3%. Jak z powyższego wynika, następował stały sukcesywny wzrost wartości wskaźnika, z wyjątkiem roku 2021, w którym nastąpił skokowy wzrost wartości wskaźnika o 48,8 punktów procentowych.

Prezes m.in., wyjaśnił, iż u podstaw znacznego wzrostu wskaźnika w 2021 r. w stosunku do roku 2020 leży przede wszystkim znaczny spadek³⁰ spraw wpływających do V Wydziału Gospodarczego, ewidencjonowanych w repertorium GC. O ile bowiem w roku 2020 r. ilość tych spraw wynosiła 836 o tyle w roku 2021 zamknęła się liczbą 539.

(akta kontroli str. 667 - 679)

- Wartości wskaźnika opanowania wpływu spraw w kategorii Ns w I Wydziale Cywilnym w latach 2017 – 2022 wynosiły odpowiednio: 105,7%, 101,6%, 88,8%, 100,0%, 94,45%, 85,5%. W latach 2018 – 2019 następował spadek wartości tego wskaźnika. Po wzroście wartości w 2020 r. następował spadek jego wartości w latach 2021-2022. W 2022 r. wartość tego wskaźnika (85,5%) była w sposób istotny niższa niż w 2017 r. (105,7%).

Prezes m.in., wyjaśnił, iż przyczyną spadku wartości wskaźnika (w latach 2018 – 2019) był wzrost wpływu spraw rejestrowanych w tej kategorii (w 2018 r. – 1020 zaś w 2019 r. – 1181). Z kolei u podstaw spadku wartości tego wskaźnika w latach 2021 – 2022 (2021 – 94,45 % zaś w 2022 r. – 85,5 %) legły problemy kadrowe - zwolnienie w kwietniu 2021 r. stanowiska sędziowskiego, które zostało obsadzone dopiero w listopadzie 2022 r.

(akta kontroli str. 667 - 679)

²⁹ Zaprezentowane dane pochodzą z tabeli III.1. „Stopień opanowania wpływu (%) i czas trwania postępowań (liczba spraw)” z informacji rocznych o działalności sądów na obszarze Apelacji Łódzkiej.

³⁰ Znaczący spadek wpływu spraw do V Wydziału Gospodarczego podlegających rejestracji w repertorium GC spowodowany był zmianą stanu prawnego dokonaną przepisami ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, w tym w szczególności objęciem kognicją tzw. spraw samochodowych przez Wydział Cywilny. Nie bez znaczenia dla zwiększenia wskaźnika opanowania wpływu w 2021 r. pozostawał fakt powrotu ze zwolnienia lekarskiego sędziego orzekającego [redacted]

RJ

- W 2019 r. wskaźnik opanowania wpływu spraw w kategorii U w IV Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyniósł 87,7%, by w kolejnym roku osiągnąć wartość 113,0%.

Prezes wyjaśnił, iż poprawa wartości wskaźnika w latach 2019 – 2020 możliwa była wskutek znacznego (blisko 25 %) zmniejszenia wpływu spraw ewidencjonowanych w repertorium U. O ile bowiem w 2019 r. liczba odwołań w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wynosiła 292 o tyle w roku 2020 - wyniosła 238. Zbliżone załatwienie tego rodzaju spraw (w 2019 – 256 zaś w 2020 r. – 269) przy znacznie zmniejszonym ich wpływie w 2019 r. pozwoliło zakończyć sprawy, w których postępowanie zostało zainicjowane przed dniem 1 stycznia 2020 r., co przyczyniło się do zwiększenia wskaźnika opanowania wpływu.

(akta kontroli str. 667 - 679)

- W 2021 r. wskaźnik opanowania wpływu spraw w kategorii P w SR w Sieradzu wyniósł 71,1%, a w 2022 r. osiągnął wartość 126,3%.

Prezes wyjaśnił, iż poprawa wskaźnika spowodowana była wyższym poziomem załatwień przez sędziego orzekającego w Wydziale Pracy i Ubezpieczeń tego rodzaju spraw. W latach 2021 – 2022 wpływ takich spraw kształtował się na identycznym poziomie (wynosił on 38 sprawy) zaś sędzia rozpatrzył – odpowiednio – 27 spraw i 48 spraw.

(akta kontroli str. 667 - 679)

- Liczba spraw niezakończonych w okresie powyżej 12 miesięcy w kategorii C w SR w Sieradzu wzrosła z 205³¹ na koniec 2017 r. do 389 na koniec 2022 r. (odsetek takich spraw wśród ogółu spraw niezakończonych licząc od daty pierwszego wpływu wzrósł w tym czasie z 27,0%³² do 59,9%).

Prezes wyjaśnił, iż wzrost ilości tzw. spraw starych spowodowany był przede wszystkim zmianami kadrowymi³³ w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w Sieradzu, pandemią Covid-19, zmianą stanu prawnego³⁴.

(akta kontroli str. 667 - 679)

- Liczba spraw niezakończonych w okresie powyżej 12 miesięcy w kategorii GC w SR w Sieradzu spadła z 717 w 2020 r. do 214 w 2022 r., jednak odsetek takich spraw wśród ogółu spraw niezakończonych w ostatnich dwóch latach (2021 i 2022) utrzymuje się na poziomie powyżej 58,0% (58,2% i 59,6%).

³¹ Zaprezentowane dane pochodzą z tabeli III.3 „Struktura pozostałości (liczba spraw)” z informacji rocznych o działalności sądów na obszarze Apellacji Łódzkiej.

³² Zaprezentowane dane pochodzą z tabeli III.4 „Struktura pozostałości (%)” z informacji rocznych o działalności sądów na obszarze Apellacji Łódzkiej.

³³ Z dniem 1 września 2018 r. – z uwagi na trudną sytuację kadrową V Wydziału Gospodarczego - do tego Wydziału został przeniesiony sędzia zaś wzmocnienie I Wydziału Cywilnego (pomimo decyzji Prezesa mającej obowiązywać z dniem 1 stycznia 2019 r.) faktycznie nastąpiło dopiero w czerwcu 2019 r.

[redacted] złożyła bowiem odwołanie od zakresu czynności do Krajowej Rady Sądownictwa i dopiero oddalenie odwołania od zakresu czynności skutkowało możliwością podjęcia czynności (w tym w sprawach z repertorium C) przez tego sędziego. Z racji przeniesienia służbowego referendarza sądowego (miało ono miejsce w kwietniu 2019 r.) nieobsadzony pozostawał (do listopada 2019 r.) etat referendarski co skutkowało koniecznością rozpoznawania przez sędziów spraw, które mieściły się w kognicji referendarza. Od kwietnia 2021 r. – o czym już wcześniej była mowa – zmniejszyła się obsada orzecznicza w I Wydziale Cywilnym [redacted]

[redacted] którym etat został obsadzony w dniu 3 listopada 2022 r.).

³⁴ Dokonana z dniem 7 listopada 2019 r. zmiana stanu prawnego w zakresie postępowania cywilnego spowodowała objęcie kognicją Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego w Sieradzu – wcześniej już wskazanych – tzw. spraw samochodowych. W zdecydowanej większości tych spraw postępowanie toczy się dłużej aniżeli 12 miesięcy – postępowanie dowodowe, oprócz dowodów z osobowych źródeł dowodowych, wymaga przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego. Okres sporządzania takiej opinii przez biegłego (nierazko również – na skutek zastrzeżeń stron – także opinii uzupełniającej) jak również konieczność późniejszego wyznaczenia terminu rozprawy (z ewentualnym wezwaniem biegłego celem ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie) determinują czas trwania „procesu samochodowego”.

Prezes wyjaśnił, iż istotny spadek ww. spraw spowodowany był zmianą stanu prawnego skutkującą zmianą zakresu kognicji wydziału cywilnego oraz wydziału gospodarczego³⁵.

(akta kontroli str. 667 - 679)

- Liczba spraw niezalatwionych w okresie powyżej 12 miesięcy w kategorii Ns w SR w Sieradzu w roku 2019 wzrosła o 33,6% (ze 119 do 159 spraw), w 2020 wzrosła o 32,1% (ze 159 do 210 spraw) i w 2022 r. wzrosła o 16,2% (z 216 do 251 spraw). W badanym okresie 2017 – 2022 nastąpił wzrost niezalatwionych spraw w okresie powyżej 12 miesięcy z 135 w 2017 r. do 251 spraw w 2022 r. tj. o 85,9%. Prezes wyjaśnił, iż z uwagi na fakt, iż I Wydział Cywilny Sądu Rejonowego w Sieradzu nie posiadał wydzielonej sekcji nieprocesowej (wskutek czego sędziowie i referendarz wykonują czynności we wszystkich sprawach wpływających do Wydziału – bez względu na jej charakter procesowy czy nieprocesowy), przyczyny wzrostu ww. spraw, jak również podjęte działania zmierzające do ograniczenia ich wzrostu oraz przyczyny braku osiągnięcia tego wyniku były analogiczne, jak w przypadku liczby spraw niezalatwionych w okresie powyżej 12 miesięcy w kategorii C (tiret szósty). Ponadto od chwili wystąpienia braków kadrowych w I Wydziale Cywilnym (kwiecień 2021 r.) jednocześnie następował sukcesywny wzrost wpływu do tego Wydziału spraw nieprocesowych (w 2020 r. wynosił on 880 spraw, w 2021 r. – 1 009 spraw zaś w 2022 r. – 1 090 spraw).

(akta kontroli str. 667 - 679)

- W SR w Sieradzu przeciętny czas trwania postępowań w kategorii spraw C od pięciu lat (2018 -2022) systematycznie rośnie (łącznie o 143,1% w badanym okresie). Prezes wyjaśnił, iż u podstaw zwiększenia przeciętnego czasu trwania postępowań w sprawach rejestrowanych w repertorium C w latach 2018 – 2022 legły okoliczności związane z pandemią Covid – 19, występujące w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w Sieradzu braki kadrowe, jak również zmiana stanu prawnego (rozszerzenie kognicji wydziałów cywilnych o tzw. sprawy samochodowe, wprowadzenie przepisu art. 139¹ kpc). Działania podejmowane w celu poprawy sytuacji były analogiczne, jak w przypadku działań przedstawionych w odniesieniu liczby spraw niezalatwionych w okresie powyżej 12 miesięcy w kategorii C (tiret szósty).

(akta kontroli str. 667 - 669)

- Przeciętny czas trwania postępowań gospodarczych w SR w Sieradzu w latach 2018 – 2022 podwoił się (wzrost z 11,9 do 24,4 miesięcy). Prezes m.in., wyjaśnił, iż wskazany wzrost w sprawach rejestrowanych w repertorium GC spowodowany był znaczącym wzrostem spraw rejestrowanych w tej kategorii w latach 2017 – 2019 (2016 – 826 sprawy, 2017 – 1161 spraw, w 2018 – 1250 zaś w 2019 r. – 1101). Nie bez wpływu na zwiększenie

³⁵ „Przesunięcie” części spraw do wydziału cywilnego, które dotychczas były rozpoznawane w wydziale gospodarczym (choć z dniem 7 listopada 2019 r. stały się gospodarczymi sprawy wynikające z umów leasingu, umów o roboty budowlane jak również sprawy o odszkodowanie przeciwko członkom zarządu spółek kapitałowych w sytuacji kiedy egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna) spowodowało mniejszy wpływ (ogółem) spraw do V Wydziału Gospodarczego (wpływ ten małał od 2020 r.) co umożliwiło orzecznikom szybsze „zalatwianie” większej ilości tzw. spraw starych. Zmniejszony wpływ spraw do V Wydziału Gospodarczego nie oznaczał zaprzestania wpływu tzw. spraw samochodowych (gdy poszkodowany posiadał status przedsiębiorcy - sprawy tego rodzaju nadal miały bowiem charakter spraw gospodarczych). Występujący nadal wpływ tego rodzaju spraw w powiązaniu z jeszcze niezakończonymi (wszystkimi a więc także z udziałem poszkodowanych nieprzedsiębiorców) sprawami samochodowymi oraz sprawami z umów o roboty budowlane i z tytułu odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązania spółki w przypadku bezskuteczności egzekucji skierowanej przeciwko niej (w większości tego rodzaju postępowań, tak w jak sprawach „samochodowych”, występuje konieczność zasięgnięcia opinii biegłego) skutkowały utrzymaniem się wskaźnika niezalatwionych spraw „starych” w latach 2021 – 2022 na zbliżonym poziomie.

przeciętnego czasu trwania postępowań w sprawach rejestrowanych w repertorium GC pozostawały kwestie związane z absencją sędziów orzekających³⁶ w V Wydziale Gospodarczym.

(akta kontroli str. 667 - 679)

- W SR w Sieradzu przeciętny czas trwania postępowania w kategorii spraw P w okresie 2018 -2022 wzrósł o 39,5% z 3,9 miesiąca do 5,5 miesiąca, przy czym w roku 2018 i 2020 wzrósł odpowiednio o 56,2% i 67,5%, a w latach 2019 i 2022 zmalał odpowiednio o 24,2% i 32,6%.

Prezes wyjaśnił, iż przyczyny wskazanego wzrostu upatrywać należy przede wszystkim w zmianach procedury cywilnej, nakładająca obowiązek doręczenia pierwszego pisma procesowego stronie pozwanej za pośrednictwem komornika sądowego. Nie bez wpływu na czas trwania postępowań w sprawach wpisywanych w repertorium P był wzrost stopnia skomplikowania tego rodzaju spraw, co wiązało się z prowadzeniem postępowania dowodowego w szerszym – aniżeli dotychczas – zakresie (w szczególności wskutek konieczności dopuszczenia dowodów z opinii biegłego) co z kolei wiązało się z wyznaczaniem w konkretnych sprawach większej liczby terminów rozprawy. Zdecydowana ilość spraw podlegających rozpoznaniu w IV Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych to sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych (rejestrowane w repertorium U) zaś – zważywszy tę okoliczność, że w Wydziale tym orzeka jeden sędzia – nie bez znaczenia dla czasu trwania postępowań w sprawach wpisywanych do repertorium P ma także zakres wpływu (ilość) spraw ubezpieczeniowych. Poza tym zmiana czasu trwania postępowań w sprawach P w okresie 2017 - 2022 spowodowana była różnicowaniem wpływu tego rodzaju spraw w poszczególnych latach (2017 r. – 81 spraw, 2018 r. – 59 sprawy, 2019 r. – 112 spraw, 2020 r. – 67 sprawy, 2021 – 38 spraw, 2022 r. – 38 spraw).

(akta kontroli str. 667 - 679)

- Odsetek spraw trwających powyżej 12 miesięcy w kategorii GC w latach 2017 – 2022 wynosił odpowiednio: 39,8%³⁷, 32,7%, 46,3%, 65,2%, 76,0% i 67,7%. W ostatnich dwóch latach (2021-2022) w SR w Sieradzu odsetek ww. spraw utrzymywał się na poziomach wyższych niż średnia dla ogółu SR w obszarze apelacji łódzkiej (średnie: 2021 – 50,8% i 2022 – 40,41%). Ponadto w latach 2020 – 2022, odsetek spraw trwających powyżej 12 miesięcy w kategorii GC, był istotnie wyższy (w niektórych przypadkach dwukrotnie) w porównaniu z poprzednim okresem (lata 2017-2019).

Prezes wyjaśnił, iż u podstaw wyższego – w stosunku do średniej apelacji łódzkiej – wskaźnika w latach 2021 – 2022 wobec wszystkich spraw niezakończonych legły okoliczności wskazane w odniesieniu do przedstawionych wcześniej wskaźników w kategorii GC, tj. liczby spraw niezakończonych w okresie powyżej 12 miesięcy oraz przeciętnego czasu trwania postępowań (tj. 7 i 10), w szczególności długotrwała absencja sędziego (od 24 sierpnia 2018 r. do dnia 16 września 2020 r.

³⁶

Indziejzyński, rodzicielski i wychowawczy. Wskazano, iż przyczyną podziału referatu konsekwencją którego był nagły i znaczący wzrost spraw w referatach pozostawionych sędziom orzekającym w V Wydziale Gospodarczym.

udziału w przydziale spraw wpływających do Wydziału (§ 68 ust. 1 pkt 2 lit. f rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości – Regulamin urzędowania sądów powszechnych).

³⁷ Zaprezentowane dane pochodzą z tabeli III.2 „Czas trwania postępowań (%)” z informacji rocznych o działalności sądów na obszarze Apelacji Łódzkiej

RJ

i - występująca nadal - rozpoczęta w dniu 19 listopada 2021 r. oraz ograniczony – do 50 % - zakres czynności w okresie od dnia 17 września 2020 r. do dnia 17 marca 2021 r.). Zaistniały w 2017 r. brak opanowania wpływu spraw tej kategorii (wpływ – 1161 spraw zaś załatwienie 908 spraw) w powiązaniu ze znaczącym wpływem tego rodzaju spraw w latach 2018 – 2019 (odpowiednio 1250 spraw i 1101 spraw) i charakterem spraw (tzw. sprawy samochodowe) oraz dwukrotnym podziałem referatu nieobecnego sędziego (rok 2018 i 2021) skutkowało zwiększeniem referatów poszczególnych sędziów co - także wobec zmian procedury cywilnej - prowadziło do wydłużenia postępowania w poszczególnych sprawach, a przez to do zwiększenia ilości spraw niezłatwionych powyżej 12. miesięcznych i stopniowego wzrostu tego rodzaju spraw w ogólnej liczbie spraw niezłatwionych podlegających rejestracji w repertorium GC.

(akta kontroli str. 667 - 679)

- Odsetek spraw trwających powyżej 12 miesięcy w kategorii C w latach 2017 – 2022 wynosił odpowiednio: 16,2%³⁸, 16,9%, 29,6%, 50,8%, 50,7% i 67,1%. W ostatnich trzech latach (2020 – 2022) w SR w Sieradzu odsetek ten utrzymywał się na poziomach wyższych niż średnia dla ogółu SR w obszarze apelacji łódzkiej (2020 – 47,74%, 2021 – 44,97% i 2022 – 41,99%) i był znacząco wyższy w porównaniu z poprzednim okresem (lata 2017-2019).

Prezes wyjaśnił, iż przyczyną wyższego wskaźnika w latach 2020 – 2022 w stosunku do lat 2017 – 2019 oraz zróżnicowania tego wskaźnika w latach 2020 – 2022 w apelacji łódzkiej i Sądzie Rejonowym w Sieradzu była przede wszystkim – występująca od kwietnia 2021 r. do chwili obecnej – nieobecność jednego sędziego oraz – trwający od dnia 26 kwietnia 2021 r. do dnia 3 listopada 2022 r. - wakat po awansie drugiego z orzeczników.

(akta kontroli str. 667 - 679)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Prezes Sądu Rejonowego w Sieradzu, zgodnie z wytycznymi Ministra Sprawiedliwości, określił w planach działalności Sądu na lata 2018 - 2023 cele, najważniejsze zadania służące realizacji celów, mierniki określające stopień realizacji celów. Prezes prowadził nadzór administracyjny nad podległymi wydziałami orzecznictwa sądu rejonowego oraz monitorował, w odstępach kwartalnych, osiągnięte i planowane wartości mierników wykorzystując w tym celu narzędzie zarządzania ryzykiem. Podejmował działania w ramach reakcji na zidentyfikowane ryzyka, lecz nie zawsze działania te były skuteczne o czym świadczy nieuzyskanie zaplanowanych wartości niektórych mierników określonych w planie działalności oraz nieosiągnięcia wyznaczonych przez Ministra Sprawiedliwości wartości wskaźnika pozostałości w sprawach rejestrowanych w repertorium GC w latach 2018 – 2020 i w sprawach w repertorium C w 2020 r. Na fakt nieuzyskania zaplanowanych wartości mierników wpływ miały także przyczyny niezależne od Prezesa. Nieuzyskanie zaplanowanych wartości niektórych wskaźników było spowodowane również przyczynami niezależnymi od Prezesa. NIK wskazuje, że sposób identyfikowania i oceny ryzyka nie był bezpośrednio powiązany ze sposobem monitorowania osiągnięcia celów zakładanych w planach działalności ponieważ zidentyfikowane ryzyka określone w katalogu 114 ryzyk, nie zostały przypisane do poszczególnych celów i zadań.

³⁸ Zaprezentowane dane pochodzą z tabeli III.2 „Czas trwania postępowań (I%)” z informacji rocznych o działalności sądów na obszarze Apelacji Łódzkiej

2. Organizacja sądów powszechnych i zarządzanie zasobami tych sądów

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą, obszar właściwości miejscowej Sądu nie ulegał zmianie i obejmował: miasto Sieradz oraz gminy: Błaszki, Brąszewice, Brzeźnio, Burzenin, Goszczanów, Klonowa, Sieradz, Warta, Wróblew i Złoczew. Sąd rozpoznawał sprawy z zakresu prawa: cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego, karnego, pracy i ubezpieczeń społecznych, a także spraw gospodarczych i wieczystoksięgowych³⁹. Struktura organizacyjna Sądu nie uległa zmianie i składała się z sześciu wydziałów, dwóch oddziałów (Administracyjnego i Centralnej Informacji KRS⁴⁰) sekcji ds. finansów i Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej. Sądem kierował Prezes Sądu oraz Dyrektor odpowiednio wg kompetencji na podstawie stosownych przepisów prawa.

(akta kontroli str. 73 - 104)

Zakres kognicji w zasadzie nie uległ zmianie za wyjątkiem wydziału karnego w zakresie katalogu występów podlegających rozpoznaniu przez sąd okręgowy w pierwszej instancji oraz wcześniej wskazanej, dotyczącej wydziału cywilnego i gospodarczego.

(akta kontroli str. 680 - 697)

W okresie objętym kontrolą, do Sądu łącznie wpłynęło 65 767 spraw, dla których istniał obowiązek odnotowania w repertorium nazwy gminy, z której wpłynęła sprawa. Udział tych spraw w poszczególnych latach okresu od 2018 do 2023 (I półrocze) wynosił odpowiednio: 20,3%, 20,5%, 15,9%, 16,8%, 17,5% i 8,9%. Najwięcej spraw wpłynęło: z gminy miejskiej Sieradz 46,9%, spoza obszaru właściwości miejscowej Sądu wpłynęło 12,6%.

(akta kontroli str. 509 - 514)

Sąd Rejonowy w Sieradzu spełniał kryteria utworzenia Sądu Rejonowego określone w art. 10 ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych⁴¹. Prezes nie inicjował zmian związanych z tworzeniem nowych wydziałów orzeczniczych lub podziałem już istniejących.

(akta kontroli str. 680 - 697)

2.2 Przez cały 2018 r. limit etatów sędziowskich wynosił 17 sędziów i był w pełni wykorzystany (zatrudnionych było 17 sędziów). Do maja 2019 r. ww. sytuacja nie uległa zmianie, natomiast w czerwcu limit wynosił 17 sędziów, a zatrudnionych było 16 sędziów. Od lipca 2019 r. limit został zmniejszony do 16 sędziów i zatrudnionych było 16 sędziów. Przez cały 2020 r. ww. sytuacja nie uległa zmianie: limit 16 sędziów, obsada 16 sędziów. W 2021 r. stan z roku 2020 utrzymywał się do marca 2021 r. W kwietniu 2021 r. limit nie uległ zmianie (16 sędziów), ale obsada sędziowska uległa zmniejszeniu o jednego sędziego i wynosiła 15 sędziów. W lipcu 2021 r. limit uległ zwiększeniu o jeden etat do 17 i obsada sędziowska zwiększyła się o 1 sędziego i wynosiła 16 sędziów. Taki stan utrzymywał się do końca 2021 r. i od stycznia do października 2022 r. sytuacja nie uległa zmianie (17 etatów i 16 zatrudnionych

³⁹ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz zakresu rozpoznawanych przez nie spraw (Dz. U. z 2023 r. poz. 125) oraz Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 grudnia 2014 r. w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1407).

⁴⁰ W skład Oddziału Centralnej Informacji KRS wchodził Punkt przyjmowania ogłoszeń do Monitora Sądowego i Gospodarczego.

⁴¹ Art. 10 §1a; Sąd rejonowy tworzy się dla obszaru jednej lub większej liczby gmin zamieszkałych przez co najmniej 50 000 mieszkańców, jeżeli łączna liczba spraw cywilnych, karnych oraz rodzinnych i nieletnich wpływających do istniejącego sądu rejonowego z obszaru tej gminy lub kilku gmin wynosi co najmniej 5000 w ciągu roku kalendarzowego.

sędziów). W listopadzie 2022 r. został zatrudniony jeden sędzia i limit etatów (17) był równy ilości zatrudnionych sędziów, natomiast w grudniu 2022 r. jeden sędzia przeszedł do SO w Sieradzu i w związku z tym obsada sędziowska wyniosła 16 sędziów. Od stycznia do czerwca 2023 r. sytuacja nie uległa zmianie limit etatów wynosił 17 i obsada sędziowska 16 sędziów. Jak z powyższego wynika w czerwcu 2019 r. oraz w okresie od kwietnia 2021 r. do czerwca 2023 r., za wyjątkiem listopada 2022 r., jeden etat sędziowski nie był obsadzony.

(akta kontroli str. 533 - 554)

W badanym okresie limit etatów asystenckich wynosił od jednego do dwóch. W okresie gdy były dwa etaty jeden etat nie był obsadzony przez dziewięć miesięcy, a w okresie gdy był jeden etat, nie był on obsadzony przez pięć miesięcy.

(akta kontroli str. 533 - 554)

Wpływ na efektywność pracy poszczególnych wydziałów orzeczniczych miały absencje sędziów i asesora sądowego, które wynosiły: w 2018 r. 428⁴² dni w II Wydziale Karnym przy zatrudnieniu sześciu sędziów, 130⁴³ dni w V Wydziale Gospodarczym przy zatrudnieniu trzech sędziów, w tym jeden z udziałem w Wydziale 33% czasu pracy i jednego asesora sądowego; w 2019 r. 365⁴⁴ dni w V Wydziale Gospodarczym, przy zatrudnieniu trzech sędziów, w tym jeden o 75% udziale w przydziale spraw i jednego asesora sądowego; w 2020 r. 361⁴⁵ dni w V Wydziale Gospodarczym przy zatrudnieniu trzech sędziów, w tym jeden o 75% udziale w przydziale spraw i jednego asesora sądowego; w 2021 r. 260⁴⁶ dni w I Wydziale Cywilnym przy zatrudnieniu pięciu sędziów, w tym jeden z udziałem 31,2% czasu pracy; 53⁴⁷ dni w V Wydziale Gospodarczym przy zatrudnieniu trzech sędziów, w tym jeden o 75% udziale w przydziale spraw i jednego asesora sądowego; w 2022 r. 365⁴⁸ dni w I Wydziale Cywilnym przy zatrudnieniu pięciu sędziów, w tym jeden z udziałem 16% czasu pracy, 365⁴⁹ dni w V Wydziale Gospodarczym przy zatrudnieniu trzech sędziów, w tym jeden o 85% udziale w przydziale spraw i jednego asesora sądowego.

(akta kontroli str. 533 - 537)

W okresie objętym kontrolą limit etatów referendarskich był stały i wynosił cztery etaty. Nie obsadzono wszystkich etatów referendarskich: w okresie od stycznia do maja 2018 r. – jeden wakat oraz od kwietnia do października 2019 r. – jeden wakat.

(akta kontroli str. 533 - 554)

Limit etatów asystentów sędziego w okresie od stycznia 2018 r. do lipca 2019 r. wynosił cztery etaty, a od sierpnia 2019 r. do czerwca 2023 r. pięć etatów. Okresy w których nie obsadzono wszystkich etatów to: od stycznia do lutego 2018 r. – jeden wakat, od marca czerwca 2019 r. – jeden wakat.

(akta kontroli str. 533 - 554)

W badanym okresie limit etatów urzędniczych wahał się od 48 do 52 etatów, a wakatów w tej grupie zawodowej było od jednego do dwóch w okresach od jednego miesiąca do trzech oraz trzy wakaty wystąpiły w jednym miesiącu. Ponadto Sąd

⁴² Zwolnienie lekarskie jednego sędziego – [REDACTED]

⁴³ Zwolnienie lekarskie asesora sądowego. [REDACTED]

⁴⁴ Absencje asesora sądowego [REDACTED]

⁴⁵ Zwolnienie lekarskie jednego sędziego – [REDACTED]

⁴⁶ Zwolnienie lekarskie jednego sędziego. [REDACTED]

⁴⁷ Zwolnienie lekarskie jednego sędziego. [REDACTED]

⁴⁸ Absencja jednego z sędziów [REDACTED]

⁴⁹ Absencja jednego z sędziów [REDACTED]

zatrudniał urzędników powyżej przyznany limit w okresach: od maja do listopada 2018 r. jeden urzędnik, od kwietnia do czerwca 2019 r. jeden urzędnik, od marca do lipca 2020 r. jeden urzędnik. Etaty te były finansowane z środków własnych Sądu.

(akta kontroli str. 533 - 554)

Prezes Sądu wraz z Dyrektorem (w każdym przypadku gdy dochodziło do uwolnienia etatu) składali wnioski o pozostawienie w zasobach Sądu Rejonowego w Sieradzu uwalnianego etatu. W latach 2018 – 2023 (I półrocze) złożono wnioski: pięć, sześć, dwa, cztery i trzy wnioski. Kierowali też wnioski o rozważenie możliwości przydzielenia do Sądu Rejonowego w Sieradzu dodatkowych etatów, było ich łącznie cztery.

(akta kontroli str. 656 - 666)

Prezes podejmował działania na rzecz zapewnienia obsady kadrowej w ramach przyznaczonych limitów etatów w celu realizacji celów i zadań określonych w planie działalności Sądu. Działania te, w przypadku wakatu sędziowskiego, polegały na zawiadomieniu Prezesa Sądu Apelacyjnego o zwolnieniu stanowiska sędziowskiego z prośbą o pozostawienie tego etatu na potrzeby Sądu. Wystąpiły trzy takie przypadki. Ponadto Prezes przeniósł sędziego z I Wydziału Cywilnego do V Wydziału Gospodarczego, w styczniu 2019 r. przeniósł sędziego z II Wydziału Karnego do III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich oraz z III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich do I Wydziału Cywilnego. Zmiany związane były z absencją sędziów i były wprowadzone w celu równomiernego obciążenia pracą sędziów. Prezes wyjaśnił, iż w każdym przypadku – zarówno gdy chodzi o etat sędziego, asesora, referendarza sądowego i asystenta sędziego – w sytuacji zwalniania się tego stanowiska podstawowym problemem jest czas oczekiwania na decyzję Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie pozostawienia zwalnianego etatu.

(akta kontroli str. 680 - 697)

Prezes ponadto wyjaśnił, iż sprawy są przydzielane sędziom według algorytmu Systemu Losowego Przydziału Spraw. Czas rozpatrzenia sprawy przez sędziego uzależniony jest od wielu czynników, w szczególności predyspozycji osobowościowych sędziego i stopnia skomplikowania sprawy. Podstawowym kryterium pozwalającym określić możliwość sprawnego rozpatrzenia spraw w danym wydziale orzeczniczym jest ustalenie stopnia opanowania wpływu spraw kierowanych do wydziału. Prezes wskazał, iż w odniesieniu do wszystkich spraw (rejestrowanych we wszystkich systemach repertoryjnych) stopień opanowania wpływu w poszczególnych latach i Wydziałach Sądu Rejonowego w Sieradzu kształtował się w latach 2018 – 2022 w następujący sposób: I Wydział Cywilny: 98,64%, 106,16%, 113,79%, 111,3%, 117,16%; II Wydział Karny: 99,64%, 104,55%, 103,17%, 103,7%, 101,42%; III Wydział Rodzinny i Nieletnich: 101,78%, 99,85%, 104,94%, 95,32%, 99,76%; IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych: 104,08%, 90,47%, 102,90%, 108,51%, 99,35%; V Wydział Gospodarczy: 89,93%, 102,65%, 106,96%, 117,34%, 110,04%.

(akta kontroli str. 680 - 697)

NIK wskazuje, iż w badanym okresie opanowanie wpływu spraw ogółem, w poszczególnych wydziałach oscyloowało wokół 100% (lub przekraczało tę wartość), co oznaczało, że wpływ spraw był opanowany, za wyjątkiem sytuacji w wydziale IV w 2019 r. oraz w wydziale V w 2018 r. (opanowanie wpływu na poziomie ok. 90%).

Sędziowie, asesory sądowi, referendarze sądowi oraz asystenci sędziów w latach 2018 – 2019 oraz w roku 2022 brali udział w szkoleniach organizowanych przez Prezesa Sądu Okręgowego w Sieradzu (we współdziałaniu z Prezesami Sądów Rejonowych): w roku 2018 odbyły się trzy szkolenia, w roku 2019 – trzy szkolenia, w roku 2022 – trzy szkolenia. Ponadto sędziowie i referendarze sądowi brali udział

w szkoleniach – w oparciu o oferty szkoleń kierowanych do Prezesa Sądu Rejonowego: w roku 2018 – cztery szkolenia, w roku 2019 – dwa szkolenia, w roku 2020 - dwa szkolenia, w roku 2022 - dwa szkolenia w roku 2023 - jedno szkolenie. Szkolenia dotyczyły m.in. wprowadzanych zmian przepisów, komunikacji ze stronami postępowań, czy wypalenia zawodowego.

(akta kontroli str. 680 - 697)

W latach 2018 – 2023 (I półrocze) średniomiesięczne wynagrodzenie brutto⁵⁰ asystenta sędziego zatrudnionego w Sądzie było wyższe od średniego wynagrodzenia w powiecie sieradzkim i niższe w latach 2018 – 2019 oraz wyższe w latach 2020 – 2022 od średniego wynagrodzenia brutto w województwie łódzkim.

(akta kontroli str. 323 - 335)

Średnie wynagrodzenie urzędników sądowych (bez uwzględnienia wynagrodzenia Dyrektora Sądu) za okres lat 2018 – 2023 (I półrocze) wynosiło odpowiednio: 5 164,92 zł, 5 369,80 zł, 5 862,84 zł, 6 661,08 zł, 6 549,03 zł i 6 839,64 zł i było wyższe od średniego wynagrodzenia brutto w powiecie sieradzkim w okresie 2018 - 2022 odpowiednio o: 30,8%, 25,7%, 23,6%, 30,5% i 16,4% oraz było wyższe od średniego wynagrodzenia brutto w województwie łódzkim odpowiednio o: 13,8%, 10,0%, 12,5%, 16,1% i 3,8%.

(akta kontroli str. 323 - 335)

2.3 Prezes wyjaśnił, iż aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie Sądu Rejonowego w Sieradzu i sprawne wykonywanie przez Sąd zadań, Prezes Sądu Rejonowego w Sieradzu:

- zwracał się do Ministra Sprawiedliwości (za pośrednictwem Prezesów Sądów Okręgowego w Sieradzu i Apelacyjnego w Łodzi) – w przypadku uwalniania etatów orzeczniczych oraz – wraz z Dyrektorem Sądu Rejonowego w Sieradzu – do Prezesa i Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Łodzi (za pośrednictwem Prezesa i Dyrektora Sądu Okręgowego w Sieradzu) – w odniesieniu do zwalnianych etatów urzędniczych – o ich pozostawienie w strukturze Sądu Rejonowego w Sieradzu;
- zwracał się do Dyrektora Sądu Rejonowego w Sieradzu o podjęcie działań zmierzających do zapewnienia dostępności sal rozpraw – od dnia 9 października 2020 r. (na podstawie przepisu § 31 ust. 2 pkt 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2022 r., poz. 2254 ze zm.) Dyrektor Sądu Rejonowego w Sieradzu składał Prezesowi tego Sądu kwartalne oceny wykorzystywania sal rozpraw i innych pomieszczeń Sądu;
- zwracał się do Dyrektora Sądu Rejonowego w Sieradzu o zapewnienie odpowiedniego wyposażenia sal rozpraw i sekretariatów Wydziałów w odpowiedni, niezbędny sprzęt,
- w porozumieniu z Dyrektorem Sądu Rejonowego w Sieradzu umożliwiał przeprowadzenie szkoleń dla wszystkich pracowników Sądu.

(akta kontroli str. 680 - 697)

W zakresie działań zmierzających do usprawnienia obsługi interesantów oraz budowania zaufania społeczeństwa do wymiaru sprawiedliwości w Sądzie Rejonowym w Sieradzu w 2022 r., Prezes wyjaśnił, iż powstało nowoczesne Biuro Obsługi Interesantów spełniające wszelkie wymogi architektoniczne i sprzętowe, dostosowane do obsługi osób niepełnosprawnych (zarówno poruszających się na wózkach jak i z niedosłuchem).

(akta kontroli str. 698 - 700)

⁵⁰ Na podstawie sprawozdań MSDB 1 za IV kwartały 2018 – 2022 i za II kwartał 2023 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Prezes Sądu w celu realizacji planu działalności Sądu prowadził adekwatne do posiadanych kompetencji, działania na rzecz zapewnienia limitu i obsady kadry orzeczniczej Sądu. Przenosił też sędziów między wydziałami orzeczniczymi w celu zapewnienia równomiernego obciążenia ich pracą oraz monitorował to obciążenie w oparciu o statystyki miesięczne, kwartalne i roczne oraz w oparciu o wskaźnik zaległości i wskaźnik opanowania wpływu spraw. Prezes Sądu umożliwiał rozwój kompetencji zawodowych podległym pracownikom.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Łódź, 30... listopada 2023

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektora
Piotr Walczak

Kontroler
Ryszard Lewiński
Gł. Specjalista kp.

.....
podpis

